

AHOL A VÍZ FOLYIK, VIRÁGZIK AZ ÉLET
Irodalmi pályázat

A VÁROS LELKE

Fülsüketítő kőpattogás visszhangzott a járatokban. Megállás nélkül folyt az ásványok kitermelése, amely sűrű port kavart a levegőben. Pislákoló lámpások nyújtották az egyetlen fényforrást, hogy a bányászok lássanak is valamit a sötétben. Több száz, egymásra hasonlító munkás dolgozott az alagút teljes hosszán. Piszok borította őket és fekete ruhájukat, egyhangú mozdulataik pedig még inkább megnehezítették a megkülönböztetésüket.

Valaki azonban mégis kitűnt a tömegből. Görnyedt, sovány testalkata egy koboldéra hasonlított. Hosszú ősz haját és szakállát a piszok szürkére festette. János hatvan éves elmúlt, de ezt biztosra még ő sem tudta. A bányában nem létezett az idő fogalma, csak a munka számított.

Ő volt a legidősebb odalent. Mindenkit korán elvitt a bányában végzett munka. Meglepő módon János mégis jobban bírta a munkát az átlagnál. Időnként száraz köhögés rázta meg a testét, ilyenkor azonban csak lehajtotta a fejét, vett egy mély levegőt, majd tovább ütötte a követ.

– Hagyja, János bácsi. Cseréljünk, ez könnyebb lesz magának – mondta a mellette dolgozó férfi, miközben az előtte heverő kődarabra mutatott.

– Hah, nem ismeresz te még engem. Ha éppen ez a kődarab fog ki rajtam, nyugodt szívvel távozom az élők sorából – válaszolta, majd keresztet vetett.

– Maga nem szeretné látni a felszínt, mielőtt meghal?

– Jobban teszed... – köhögött fel János, majd néhány pillanat után folytatta: – Ha inkább dolgozol, és nem a fenti világon jár az eszed.

Ahogy kimondta, már vájták is tovább a falat. Amit kitermeltek, azt a folyosókon keresztül haladó víz vitte tovább. A víz végül egy feneketlen lyukba csordogált. Így kapott megfelelő tápanyagot a talaj, amire az ő általuk termesztett gombának is szüksége volt. A víz és az ásványok nélkül odalent nem maradhattak volna életben.

Haladtak még egy keveset, mire a pihenő kezdetét jelezték. A munkások kisebb csoportokba gyűlve megpihentek.

– Azt mondja meg nekem, Jánosbá, hogy nincs kedve felmenni ennyi ledolgozott műszak után sem? – kérdezte a fiatalabb férfi. – Azt beszélük, hogy fent minden gyönyörű, és a levegő még meg is gyógyítaná magát.

– A többi mesét is biztos hallottad a fenti világról.

– Ha igazak lennének, a maga korában már az sem érdekelne engem.

– Abban viszont biztos vagyok, hogy jó nekünk itt.

A szünet véget ért. Mindenki felvette a csákányát, és visszament a korábbi helyére. Kevés idejük volt. Utánpótlás hiányában a lyukból feltörő gázok egyre forróbbá váltak. Senki sem tudta pontosan, mi történne, ha teljesen leállnának a munkával, de abban mindenki biztos volt, hogy nem lenne jó vége. Generációk óta ez volt a feladatuk, és azóta sem hagytak fel vele.

Mellettük, nem sokkal messzebb húzódtak a föld alatti kertek, amelyeket szintén folyamatosan gondoztak. Az itt termő gombát ették minden nap. A begyűjtött termést azonnal fejadagokra osztották, hogy mindenkinek jusson belőle.

A váltás eljöttével az emberek hazamehettek, hogy együtt lehessenek családjukkal, egyenek és aludjanak. Az otthonokhoz vezető hosszú folyosó mindkét oldalán lyukak sorakoztak, pontosan akkorák, hogy egy család elférjen bennük.

János már arra gondolt, hogy ha befejezi a műszakját, hazamegy a lakására, elmajszolja a napi adag ételét, majd lefekszik aludni. Egyedül élt, és ugyanabból a három dologból állt a napja, mint mindenki másé. Csak evett, aludt és dolgozott.

– Mitől fél, mi várná, ha felmegy? Az egyik szörny a történeteiből, vagy az égető fény?

– Nehogy azt hidd, hogy ezeket én találtam ki. Nekem is csak mesélték. De aki fent járt, sosem tért vissza. Hogy azért, mert egyből végzett vele valami, amikor felért, vagy mert amikor meglátta a kinti világot, megfélelkezett rólunk és vissza sem fordult, azt nem tudhatjuk...

János köhintett néhányat. A kezével megtámasztotta a térdét, majd lassan felegyenesedett.

– Nekem már nincs szükségem az álmodozásra.

A kijutás nem volt egyszerű. A víz folyását kellett követniük, egészen a forrásáig, ahol a Tisza vize egy keskeny résen keresztül tört be a bányába. Úgy tartották, hogy azon keresztül lehet eljutni a felszínre, és vele együtt egy teljesen másik világba. Néha-néha a víz besodort egy-egy, ember által készített tárgyat is.

Nagyon ritkán egy-két elvetemült ember mégis megpróbált feljutni. A víz örvényei veszélyesnek tűntek, de aki elég mélyre merült, azt látszólag a fény felé sodorta a víz.

Ezt a nagyobb vízáramot Tiszának nevezték. Aki egyszer alámerült, arról többé nem hallottak. Csak a régi történetek maradtak, és azokhoz időről időre újabbak társultak.

– Ha mindenki felmenne, akkor ki végezné el azt a munkát, amit itt most mi végzünk? Apám is ezt csinálta, és az ő apja is, amíg bele nem haltak. Nekünk ez a feladatunk. Ránk itt van szükség. Én meg már lehet, hogy a felszínre sem jutnék fel.

János felemelte a hangját. Mérgében nagyobb erővel ütötte az előtte lévő követ. Ekkor ismét rátört a köhögés, ami egyre rosszabbra vált.

János megtántorodott, és a csákány kiesett a kezéből. A köhögés fuldoklásba fordult. Munkatársa megpróbálta lenyugtatni, de ő zihált, és alig jutott levegőhöz. Összerogyott, és a körülötte lévő munkások odagyültek, de már nem lehetett mit tenni.

Egy pillanatra az egész járat elcsendesedett, és a csákányok is megálltak. Mindenki sorakozni kezdett. János testét kézről kézre adták, míg végül az utolsó ember a vízre fektette. A víz felkapta, és magával vitte a homályba.

A bányászok nem tudtak arról, mi történik a járataik falai mögött. Az ásványok kitermelése, a végtelen munka és az életük minden egyes napja hozzájárult ahhoz, hogy odafent egy másik világ éljen. A víz egy része végül a felszínre tört, amit felszínen az emberek gyógyvízként ismertek.

Fent a nyugvó nap utolsó sugarai beborították a virágokat, majd feljött a Hold. A Tisza azonban nem lassult. Ugyanazzal az ütemmel folyt tovább, ahogy odalent a sötétséggel borított munkások tovább dolgoztak.

F5